

Consultatieversie

Wijziging van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de omzetting van Richtlijn (EU) 2020/1828 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2020 betreffende representatieve vorderingen ter bescherming van de collectieve belangen van consumenten en tot intrekking van Richtlijn 2009/22/EG (PbEU 2020, L 409) (Implementatiewet richtlijn representatieve vorderingen voor consumenten)

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMEEN DEEL

1. Doel en inhoud van het voorstel

Dit voorstel zet de Richtlijn representatieve vorderingen voor consumenten (hierna: de Richtlijn) om in het Nederlandse recht.¹ Burgers in de hele Europese Unie hebben regelmatig te maken met schade als consument, als passagier of als patiënt. Het Unierecht heeft allerlei regelingen om burgers te beschermen. Regels voor oneerlijke handelspraktijken, producteisen voor medicijnen of medische hulpmiddelen, rechten voor reizigers of voor de bescherming van persoonsgegevens. In de Richtlijn heten ook deze patiënten, reizigers en gewone burgers 'consumenten'.

Ook al heeft het Unierecht veel beschermende rechten voor consumenten, er gaat toch wel eens iets mis. Een telefoonbedrijf rekent veel hogere kosten aan zijn klanten dan mag. Of een bedrijf verkoopt een product dat veel sneller stuk gaat dan je mag verwachten. Dan maakt het bedrijf inbreuk op de rechten van consumenten. Consumenten lijden daardoor schade. Maar het is voor consumenten niet altijd makkelijk hun recht te halen. Soms wil een bedrijf de zaak niet oplossen, ook niet als er meer consumenten schade lijden door dezelfde inbreuk op deze rechten.

Als consument is het lastig en duur om in je eentje een procedure te beginnen. Samen met anderen naar de rechter gaan is makkelijker en efficiënter, ook voor de rechtspraak. Een consumentenorganisatie kan dan één collectieve procedure beginnen en schadevergoeding vragen voor een groep consumenten met schade. Dit heet een collectieve schadevergoedingsactie.

Nederland heeft een collectieve schadevergoedingsactie sinds 1 januari 2020 met de Wet afwikkeling massaschade in collectieve actie (hierna: de WAMCA).² Ook in bijvoorbeeld België, Frankrijk en Portugal bestaat dit. Maar niet alle lidstaten van de Europese Unie kennen zo'n regeling en dus is het niet voor alle consumenten in de hele Unie mogelijk. Het Unierecht kende tot nu toe alleen een collectieve actie voor het stoppen van een inbreuk op rechten van consumenten, niet voor het vragen van schadevergoeding.³ In veel lidstaten kan een organisatie daarom geen schadevergoeding voor een groep consumenten vragen bij de rechter.

De Richtlijn voorziet in de collectieve actie voor het stoppen van een inbreuk op consumentenrechten. Maar de Richtlijn draagt lidstaten op om ook het vragen van schadevergoeding door een consumentenorganisatie mogelijk te maken. Straks bestaat in elke lidstaat een mogelijkheid om een verbod of schadevergoeding te vragen voor een groep consumenten. De Richtlijn moet zorgen voor een groter vertrouwen van

¹ Richtlijn (EU) 2020/1828 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2020 betreffende representatieve vorderingen ter bescherming van de collectieve belangen van consumenten en tot intrekking van Richtlijn 2009/22/EG, PBEU 4 december 2020 L409/1.

² Wet Afwikkeling massaschade in collectieve actie, Stb. 2019, 130.

³ Richtlijn 2009/22/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 betreffende het doen staken van inbreuken in het raam van de bescherming van de consumentenbelangen, PBEG van 1 mei 2009, L 110.

consumenten in de interne markt, een betere toegang tot de rechter voor consumenten en een betere consumentenbescherming.

De Richtlijn moet uiterlijk 25 december 2022 zijn omgezet in het nationale recht. Vanaf 25 juni 2023 zijn de regels van de Richtlijn van toepassing.

De Richtlijn regelt twee dingen:

1) een collectieve schadevergoedingsactie. Elke lidstaat is verplicht een collectieve schadevergoedingsactie voor consumenten in te voeren.⁴ De Richtlijn stelt aan deze actie enkele inhoudelijke eisen en voorwaarden, bijvoorbeeld voor de financiering van de actie. Lidstaten mogen daarnaast andere mogelijkheden voor collectief schadeverhaal in hun nationale recht houden of invoeren.

2) een door iedere lidstaat op te stellen lijst met organisaties die collectieve acties kunnen beginnen in een andere lidstaat ('grensoverschrijdende collectieve acties'). Lidstaten moeten organisaties op hun verzoek aanwijzen en op een lijst plaatsen. Alleen vooraf aangewezen organisaties op de lijst kunnen bij de rechter in een andere lidstaat een inbreuk op rechten laten stoppen of schadevergoeding vragen voor een groep consumenten. De Richtlijn stelt eisen waaraan deze organisaties moeten voldoen. Alleen als een organisatie aan de Richtlijn-eisen voldoet, mag een lidstaat deze op de lijst plaatsen voor grensoverschrijdende collectieve acties. Lidstaten mogen zelf geen andere eisen stellen aan deze organisaties. De Richtlijn regelt ook dat een lidstaat moet bijhouden of een organisatie aan de inhoudelijke eisen blijft voldoen. Als dit niet zo is, moet de lidstaat de aanwijzing intrekken. Dan mag die organisatie dus niet meer in een andere lidstaat een collectieve actie instellen.

Wat betekent dit voor Nederland?

1) Een collectieve (schadevergoedings)actie

Met de WAMCA kun je in Nederland al in een collectieve actie schadevergoeding voor een groep burgers vragen bij de rechter. Alleen organisaties die aan een aantal eisen voldoen, mogen dit. Er zijn ook eisen voor de collectieve actie zelf. Nederland heeft niet een lijst met vooraf aangewezen organisaties voor collectieve acties. De rechter toetst in elke collectieve actie of een organisatie aan de eisen voldoet en of de collectieve actie aan de eisen voldoet. Ook is er een speciale procedure voor collectieve acties. De WAMCA is er voor de collectieve belangen van consumenten, maar ook van anderen. Een organisatie mag bijvoorbeeld ook opkomen voor de collectieve belangen van bedrijven, beleggers, werknemers of voor het algemeen belang. De WAMCA regelt dus hetzelfde als de Richtlijn, maar de WAMCA is breder.

Voor het omzetten van de Richtlijn hoeft Nederland daarom niet een heel nieuwe regeling te maken. De WAMCA is al de Nederlandse collectieve schadevergoedingsactie voor consumenten volgens de eisen van de Richtlijn. Alleen waar de Richtlijn andere regels heeft dan de WAMCA, is een aanpassing van de WAMCA nodig. Dit zijn maar een paar bijzondere regels waarvoor een heel beperkte aanpassing nodig is. Die paar aanpassingen aan de WAMCA staan in dit wetsvoorstel.

2) De lijst met aangewezen organisaties voor grensoverschrijdende collectieve acties

Bij organisaties op de lijst moet de rechter in de andere lidstaat ervan uitgaan dat die organisaties aan de Richtlijn-eisen voldoen. De lijst met organisaties heeft voor Nederland de volgende gevolgen.

⁴ De Richtlijn noemt het 'stakingsmaatregelen' (een verbod) en 'herstelmaatregelen' (schadevergoeding, maar ook reparatie, vervanging, prijsvermindering, contractbeëindiging of terugbetaling). Zie artikel 7 lid 4 en artikel 9 lid 1 Richtlijn.

Nederland moet buitenlandse organisaties op de lijst van een andere lidstaat toelaten voor een collectieve actie in Nederland. De rechter mag dan niet de organisatie toetsen maar wel de collectieve actie. Dit wetsvoorstel regelt welke eisen uit de WAMCA de rechter nog wel mag toetsen.

Nederland moet ook Nederlandse organisaties die aan de Richtlijn-eisen voldoen, op de lijst plaatsen voor collectieve acties in andere lidstaten. De Richtlijn-eisen voor organisaties zijn bijna hetzelfde als de eisen voor een organisatie in de WAMCA. Nederland kan daarom de eisen voor de organisatie van de WAMCA ook toepassen op Nederlandse organisaties die op de lijst willen. Wel stelt de Richtlijn een paar extra eisen. Het wetsvoorstel regelt dat de eisen voor organisaties uit de WAMCA en de Richtlijn van toepassing zijn op Nederlandse organisaties die op de lijst willen. Ook regelt het wetsvoorstel dat de Minister voor Rechtsbescherming Nederlandse organisaties aanwijst of een aanwijzing intrekt en hoe dit gaat.

Deze memorie van toelichting gaat hierna nog verder in op de inhoud van de Richtlijn (par. 2), de wijze van omzetting (par. 3), de gevolgen voor burgers, bedrijfsleven en rechtspraak (par. 4), de financiële gevolgen (par. 5), adviezen en consultatie (par. 6), het overgangsrecht en de inwerkingtreding (par. 7).

2. De Richtlijn: belangrijkste inhoudelijke punten

2.1 Toepassingsgebied

De Richtlijn is van toepassing op een inbreuk op consumentenrechten (artikel 2 Richtlijn). Het moet gaan om een natuurlijk persoon (een mens) en niet een rechtspersoon (bijvoorbeeld een BV). Bij de Richtlijn zit een lijst met zestig Europese regelingen (Unierecht). De Richtlijn is van toepassing bij een inbreuk op elk van deze regelingen. Als een inbreuk op deze regels een groep consumenten raakt, kan een consumentenorganisatie een verbod of een schadevergoeding vragen voor deze groep.

De Richtlijn is van toepassing op collectieve acties bij een rechter of bij een administratieve autoriteit (artikel 6 lid 1 en artikel 7 lid 1 Richtlijn). Voor de leesbaarheid wordt hierna steeds alleen over "de rechter" gesproken.

De Richtlijn komt niet in de plaats van bestaande procedures voor collectieve acties in de lidstaten. Lidstaten moeten wel zorgen dat in elk geval één procedure voor collectieve actie voldoet aan de eisen van de Richtlijn (artikel 1 lid 2 Richtlijn). Als er meer procedures voor collectieve acties zijn, mogen organisaties kiezen welke zij willen gebruiken (artikel 1 lid 3 Richtlijn).

2.2 De collectieve actie in de Richtlijn

Lidstaten mogen zelf kiezen hoe zij hun collectieve actie inrichten. De Richtlijn heeft wel een paar eisen. Die eisen gaan over:

- wie een collectieve actie mogen instellen (2.2.1);
- wat je kan vragen in een collectieve actie (2.2.2);
- voor wie de collectieve actie is ingesteld (2.2.3);
- hoe je een collectieve actie mag financieren (2.2.4);
- wie de kosten van de procedure betaalt (2.2.5);
- de informatie aan consumenten over de collectieve actie en de uitkomst daarvan (2.2.6);
- sancties (2.2.7);
- procedureregels (2.2.8);
- steun voor aangewezen organisaties (2.2.9).

2.2.1 Wie mag een collectieve actie instellen?

Alleen 'bevoegde instanties' (lees: (consumenten)organisaties) mogen een collectieve actie instellen (artikel 4 lid 1 en artikel 7 lid 6 Richtlijn). Lidstaten moeten daarvoor organisaties aanwijzen (artikel 4 Richtlijn). De bedoeling is dat in elk geval

consumentenorganisaties in aanmerking komen voor aanwijzing. Dit moet ook kunnen als zij consumenten uit meer dan een lidstaat vertegenwoordigen (artikel 4 lid 2 Richtlijn). Als een inbreuk op Unierecht consumenten in verschillende lidstaten raakt, moeten organisaties uit verschillende lidstaten samen een collectieve kunnen instellen (artikel 5 lid 2 Richtlijn).

De Richtlijn maakt onderscheid tussen organisaties voor het instellen van collectieve acties in hun eigen lidstaat (binnenlandse acties) en organisaties voor collectieve acties in een andere lidstaat (grensoverschrijdende acties).

Voor de binnenlandse acties mogen lidstaten zelf weten wie zij aanwijzen. Als de criteria voor aanwijzing maar passen bij het doel van de Richtlijn om collectieve acties op een effectieve en efficiënte manier af te wikkelen (artikel 4 lid 4 Richtlijn). 'Aanwijzen' hoeft niet vooraf. Het mag ook, zoals de WAMCA doet, in de procedure over de collectieve actie (overweging 28 Richtlijn). Lidstaten mogen ook organisaties die speciaal zijn opgericht voor een bepaalde collectieve actie toestaan ('ad hoc' organisaties, artikel 4 lid 6 Richtlijn).

Voor grensoverschrijdende collectieve acties gelden in de hele Unie dezelfde voorwaarden voor organisaties (artikel 4 lid 3 en overweging 25 Richtlijn). De voorwaarden zijn bedoeld om misbruik te voorkomen. Een organisatie moet vooraf zijn aangewezen en moet:

- a. een rechtspersoon zijn die twaalf maanden openbaar actief is in de bescherming van consumentenbelangen;
- b. volgens haar statutaire doel een gerechtvaardigd belang hebben bij de bescherming van consumentenbelangen op de lijst in de bijlage bij de Richtlijn;
- c. geen winstoogmerk hebben;
- d. niet failliet zijn en haar faillissement moet niet zijn aangevraagd;
- e. onafhankelijk zijn en niet worden beïnvloed door met name handelaren met een economisch belang bij de collectieve actie, ook bij financiering door derden. Ze moet procedures hebben om beïnvloeding en belangenconflicten te voorkomen;
- f. met name op haar website duidelijk maken dat zij aan deze eisen voldoet. Op de website moet ook informatie staan over haar financieringsbronnen in het algemeen, haar organisatie-, lidmaatschaps- en bestuursstructuur, het statutaire doel en haar activiteiten.

Lidstaten moeten organisaties die aan deze eisen voldoen, op een lijst plaatsen (artikel 5 Richtlijn). Zij mogen in hun nationale recht geen aanvullende eisen stellen. De Europese Commissie maakt een lijst van alle lijsten van de lidstaten openbaar. Lidstaten moeten organisaties ook ten minste elke vijf jaar beoordelen. Als de lidstaat of de Europese Commissie twijfels heeft, moet de lidstaat de organisatie ook onderzoeken. Lidstaten moeten hiervoor een contactpunt hebben. De Europese Commissie maakt een lijst van de nationale contactpunten voor de lidstaten (artikel 5 lid 5 Richtlijn). Als zij niet meer aan de eisen voldoet, verliest de organisatie haar aanwijzing.

Alleen de punten a (twaalf maanden actief), d (niet failliet) en f (algemene financieringsbronnen vermelden) zijn niet onder te brengen in de WAMCA-eisen voor organisaties.

Voor de rechter is de lijst een bewijs van de procesbevoegdheid van een organisatie uit een andere lidstaat. De rechter mag nog wel onderzoeken of het statutaire doel van de organisatie de ingestelde collectieve actie toelaat (artikel 6 lid 3 Richtlijn). Ook mag de handelaar twijfels uiten of de organisatie aan de eisen voldoet (artikel 5 lid 4 Richtlijn). De rechter zal die twijfels dan moeten onderzoeken. Zie ook de toelichting op artikel 1, onderdeel B (aanpassing van artikel 3:305c BW).

2.2.2 Wat je kan vragen in een collectieve actie?

In een collectieve actie kan een organisatie twee soorten maatregelen vragen: 'stakingsmaatregelen' en 'herstelmaatregelen' (artikel 7 lid 2 Richtlijn).

'Stakingsmaatregelen' zijn een bevel om een praktijk te stoppen. Dit kan een voorlopig bevel zijn in kort geding of een definitief bevel (artikel 8 lid 1 Richtlijn). Een organisatie kan ook vragen om een verklaring voor recht dat er een inbreuk op rechten is of om openbaarmaking van de uitspraak of een rectificatie. Dit kan alleen als het nationale recht dit bepaalt (artikel 8 lid 2 Richtlijn).

'Herstelmaatregelen' zijn in de eerste plaats schadevergoeding. Maar ook reparatie, vervanging, prijsvermindering, contractbeëindiging of terugbetaling van de koopprijs vallen hieronder volgens de Richtlijn (artikel 9 lid 1 Richtlijn).

Een organisatie kan in één collectieve actie vragen om een verbod en om schadevergoeding (artikel 7 lid 5 en artikel 9 lid 8 Richtlijn).

2.2.3 Voor wie is de collectieve actie bindend?

Een organisatie stelt de collectieve actie in voor een groep consumenten. Bij een verbodsactie hoeven deze consumenten niet in te stemmen met de actie (artikel 8 lid 3 Richtlijn). Voor een collectieve schadevergoedingsactie mogen lidstaten kiezen hoe zij de binding van consument aan de uitkomst van de collectieve actie willen regelen (artikel 9 lid 2 Richtlijn). Zij mogen bepalen dat consumenten moeten instemmen met de actie om gebonden te worden (opt in). Lidstaten mogen ook bepalen dat consumenten moeten laten weten als zij willen dat de uitkomst niet bindend is voor hen (opt out). Deze keuzevrijheid sluit aan bij de verschillende systemen die lidstaten nu al hebben.

De uitkomst van een collectieve actie bindt consumenten uit een andere lidstaat alleen als zij uitdrukkelijk instemmen (artikel 9 lid 3 Richtlijn). Voor buitenlandse consumenten is er dus altijd een opt in. Ook als de procedure voor binnenlandse consumenten uitgaat van een opt out.

Lidstaten moeten ervoor zorgen dat een consument niet tegelijk in verschillende collectieve acties meedoet (artikel 9 lid 4 Richtlijn).

Een schadevergoedingsuitspraak hoeft niet de individuele consument te noemen, maar wel de groep die recht heeft op een vergoeding (artikel 9 lid 5 Richtlijn).

2.2.4 Financiering van collectieve acties

Het financieren van een collectieve actie is lastig. Een goede organisatie opzetten is duur. Voor een goede voorbereiding van de collectieve actie is onderzoek nodig. De procedure is ingewikkelder omdat het om een groep consumenten gaat in plaats van één individuele burger. Ook dit maakt een collectieve actie duur.

Een organisatie moet daarom vaak op zoek naar financiering van buitenaf. Er zijn commerciële procesfinanciers waarbij zij terecht kunnen. Deze procesfinanciers willen in ruil voor hun financiering een tegenprestatie. Daarover maken zij afspraken met de organisatie. In Nederland en sommige andere lidstaten is financiering van een collectieve actie door procesfinanciers toegestaan onder voorwaarden. In sommige andere lidstaten is procesfinanciering door commerciële partijen verboden.

De Richtlijn (artikel 10 Richtlijn) sluit procesfinanciering door commerciële partijen niet uit. Er zijn wel voorwaarden voor commerciële procesfinanciering:

- a. het nationale recht moet commerciële procesfinanciering toestaan;
- b. belangenconflicten moeten worden voorkomen;
- c. de procesfinanciering mag niet 'afleiden van de bescherming van de collectieve belangen van consumenten';
- d. de procesfinancier mag de besluiten over de collectieve actie of een schikking niet beïnvloeden ten nadele van de collectieve belangen van consumenten;

- e. financiering is verboden bij een collectieve actie tegen een concurrent van de procesfinancier of tegen iemand van wie de procesfinancier afhankelijk is (artikel 10 lid 2 Richtlijn).

Zie hierover nader de toelichting op artikel I, onderdeel A, onder 1 (aanpassing van artikel 3:305a lid 2 onder c BW).

De rechter moet deze voorwaarden controleren. Als een procesfinanciering niet aan de voorwaarden voldoet, moet de rechter 'passende maatregelen' treffen. Dit kan zijn dat de organisatie de afspraken met de procesfinancier aanpast of de financiering weigert. Weigert of wijzigt de organisatie de afspraken met de procesfinancier niet, dan kan de rechter de organisatie niet ontvankelijk verklaren (artikel 10 leden 3 en 4 Richtlijn).

2.2.5 Kosten van de procedure

De Richtlijn bepaalt dat de verliezende partij de kosten van de procedure moet betalen. Daarmee raakt de Richtlijn rechtstreeks aan het nationale procesrecht van de lidstaten. Daarom moet dit volgens 'de voorwaarden en uitzonderingen' in het nationale procesrecht (artikel 12 Richtlijn).

2.2.6 Informatie aan consument over collectieve acties

Consumenten moeten het weten als een organisatie een collectieve actie voor hen instelt. De Richtlijn bepaalt dat organisaties hierover informatie op hun website moeten plaatsen. Ook de stand van zaken en de uitkomst van lopende collectieve acties moeten op de website staan (artikel 13 lid 1 Richtlijn). De groep consumenten voor wie de organisatie de collectieve actie instelt, moet hierover 'via passende middelen' informatie krijgen (artikel 13 lid 2 Richtlijn). De handelaar moet de groep consumenten informeren over uitspraken en goedgekeurde schikkingen in een collectieve actie. Lidstaten mogen regelen dat consumenten op een andere manier hierover informatie krijgen (artikel 13 leden 3 en 4 Richtlijn). Zie ook de toelichting op artikel I, onderdeel A, onder 2 en op artikel II en III, onderdelen C en D.

2.2.7 Sancties

De Richtlijn verplicht lidstaten sancties te verbinden aan het niet naleven van sommige verplichtingen in de Richtlijn. Er moeten sancties zijn bij niet-naleving van een bevel tot het stoppen van een inbreuk of van een verplichting tot het geven van informatie over een uitspraak of het geven van bewijs. Deze sancties moeten 'doeltreffend, evenredig en afschrikwekkend' zijn (artikel 19 lid 1 Richtlijn). Ook boetes moeten mogelijk zijn (artikel 19 lid 2 Richtlijn).

2.2.8 Procedureregels voor een collectieve actie

De Richtlijn laat de inrichting van de procedure aan de lidstaten. Zo kunnen lidstaten de collectieve actie inpassen in hun eigen procesrecht. Deze 'procedurele autonomie' is voor lidstaten een belangrijk uitgangspunt (zie overweging 12 Richtlijn).

Toch staan in de Richtlijn ook regels voor de procedure van een collectieve actie:

- lidstaten mogen bepalen dat een organisatie eerst overleg moet voeren en pas daarna een collectieve actie mag instellen (artikel 8 lid 4 en overweging 41 Richtlijn). De tekst van artikel 8 lid 4 Richtlijn gaat alleen over een overlegverplichting bij een verbodsactie. Uit overweging 41 (laatste zin) blijkt dat lidstaten dit ook voor schadevergoedingsacties mogen eisen;
- kennelijk ongegronde vorderingen moet de rechter zo snel mogelijk verwerpen (artikel 7 lid 7 Richtlijn);
- partijen moeten de rechter kunnen vragen om goedkeuring van een schikking (artikel 11 lid 1 onder a Richtlijn). De rechter moet partijen in een collectieve actie een termijn kunnen stellen voor het bereiken van een schikking (artikel 11 lid 1 onder b Richtlijn). Bij elke schikking moet de rechter toetsen of hij goedkeuring moet weigeren omdat de schikking in strijd is met dwingend recht of onafdwingbaar is. De rechter houdt rekening met de belangen van alle partijen, vooral die van de groep consumenten. Lidstaten mogen

bepalen dat de rechter goedkeuring mag weigeren omdat de schikking oneerlijk is (artikel 11 lid 2 Richtlijn). Een goedgekeurde schikking is bindend, ook voor de groep consumenten. Lidstaten mogen bepalen dat consumenten de schikking mogen aanvaarden of weigeren (artikel 11 lid 4 Richtlijn);

- een definitieve beslissing van een rechter in een lidstaat mag de organisatie als bewijs aanvoeren in een collectieve actie in een andere lidstaat (artikel 15 Richtlijn);
- een collectieve actie moet de verjaringstermijnen schorsen of stuiten voor de groep consumenten voor wie de organisatie opkomt (artikel 16 Richtlijn);
- verbodsacties moet de rechter 'met de nodige doelmatigheid' behandelen (artikel 17 lid 1 Richtlijn). Een verbodsactie voor een voorlopig bevel behandelt de rechter 'waar passend' in kort geding (artikel 17 lid 2 Richtlijn);
- een organisatie die zelf voldoende 'redelijkerwijs beschikbaar bewijs' heeft ingediend om de collectieve actie te onderbouwen, heeft recht op bewijs dat de verweerder of een derde partij bezit. Dit gaat volgens de regels van nationaal procesrecht (artikel 18 Richtlijn).

2.2.9 Steun voor organisaties

Lidstaten moeten zorgen dat de procedurekosten het niet onmogelijk maken voor een aangewezen organisatie om een collectieve actie in te stellen (artikel 20 lid 1 Richtlijn). Dit kan door structurele steun voor organisaties, door beperking van gerechtskosten of administratieve kosten of door toegang tot rechtsbijstand (artikel 20 lid 2 Richtlijn). Lidstaten mogen organisaties toestaan een 'bescheiden inschrijfvergoeding' van consumenten te vragen voor een collectieve schadevergoedingsactie (artikel 20 lid 3 Richtlijn).

2.3 Overgangsbepalingen

De Richtlijn is van toepassing op collectieve acties ingesteld op of na 25 juni 2023. Een organisatie kan dan ook een collectieve schadevergoedingsactie instellen voor een inbreuk van vóór die datum (artikel 22 lid 1 Richtlijn).

2.4 Monitoring en evaluatie

Lidstaten moeten de Europese Commissie voor het eerst na twee jaar (op 26 juni 2027) en daarna elk jaar informatie geven over het aantal en het soort collectieve acties en de uitkomst daarvan. De Europese Commissie maakt een verslag hiervan na 26 juni 2028. Ook kijkt de Europese Commissie op die datum of voor collectieve acties in een andere lidstaat (de 'grensoverschrijdende collectieve acties') een Europese Ombudsman voor collectieve acties nodig is (artikel 23 Richtlijn).

3. Wijze van implementatie

3.1 Voorgeschiedenis

De Richtlijn vervangt de Inbreukrichtlijn 2009/22/EG.⁵ Die richtlijn (en haar voorloper) regelde alleen een verbodsactie, niet een collectieve schadevergoedingsactie. Artikel 3:305a van het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW) kent al sinds 1994 de mogelijkheid voor een stichting of vereniging (hierna ook: organisatie) om een collectieve verbodsactie in te stellen. Voor de omzetting van de Inbreukrichtlijn was daarom alleen een kleine aanpassing nodig in artikel 3:305a BW.

Ook de Inbreukrichtlijn werkte met een lijst van organisaties voor het instellen van een collectieve verbodsactie in een andere lidstaat. De Inbreukrichtlijn stelde geen eisen aan de organisaties op de lijst. Nederland heeft de lijst voor de Inbreukrichtlijn geregeld in artikel 3:305c BW. Buitenlandse organisaties op de lijst mogen in Nederland een collectieve actie starten als de organisatie aan de eisen van artikel 3:305a BW voldoet. Lid 3 van artikel 3:305c BW wijst de minister van Justitie aan om een Nederlandse organisatie

⁵ Richtlijn 2009/22/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 betreffende het doen staken van inbreuken in het raam van de bescherming van de consumentenbelangen, PBEG 1 mei 2009, L110.

op haar verzoek op de lijst te plaatsen. Alleen de Consumentenbond staat op de lijst voor de Inbreukrichtlijn.

3.2 De WAMCA

De WAMCA heeft artikel 3:305a BW per 1 januari 2020 aangepast. Er zijn nu strengere eisen voor een organisatie om een collectieve actie in te stellen. Er zijn eisen voor de *governance* van een organisatie, voor haar website en voor het goed waarborgen van de belangen van de groep consumenten waarvoor de organisatie opkomt. In ruil voor de strengere eisen mag een organisatie nu ook collectief schadevergoeding vragen.

De WAMCA heeft ook een nieuwe procedure voor collectieve acties ingevoerd. Die staat in artikel 1018c-1018m (titel 14A van de tweede afdeling van het derde boek) van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (hierna ook: Rv).

De nieuwe procedure heeft eerst een fase voor het beoordelen van de ontvankelijkheid van een organisatie. De rechter beoordeelt in die fase ook of de vordering 'summierlijk ondeugdelijk' is. Dan volgt het aanwijzen van een exclusieve belangenbehartiger. Na aanwijzing van de exclusieve belangenbehartiger kunnen consumenten laten weten als zij geen binding door de uitkomst van de procedure willen (opt out). Buitenlandse consumenten moeten op dat moment uitdrukkelijk instemmen met binding aan de uitkomst. De rechter bepaalt daarna een termijn voor schikking. Als er een schikking komt, moet de rechter deze goedkeuren. Als de rechter oordeelt dat de verweerder aansprakelijk is, moet de rechter zo nodig zelf een collectieve schadevergoeding vaststellen.

De WAMCA heeft ook regels voor het informeren van consumenten over de collectieve actie en over de uitspraak. De WAMCA heeft rekening gehouden met de hoge kosten van een collectieve actie voor een organisatie. De winnende organisatie krijgt daarom haar 'redelijke kosten' vergoed als de rechter een collectieve schadeafwikkeling vaststelt.

3.3 (Bijna) geen omzetting nodig voor binnenlandse collectieve actie

De inhoudelijke eisen in artikel 3:305a BW en de procedure in artikel 1018c-1018m Rv passen naadloos bij de eisen in de Richtlijn. Daarom kan de WAMCA de Nederlandse procedure voor een collectieve actie volgens de eisen van de Richtlijn zijn. Op enkele punten is de Richtlijn uitgebreider dan de WAMCA. Waar dit tot aanpassing van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering leidt, past het voorstel steeds de versie voor de Hoge Raad en de versie voor de andere gerechten aan.⁶

De eisen voor procesfinanciering zijn in de Richtlijn iets meer ingevuld dan in artikel 3:305a BW. Op dit punt vult het voorstel artikel 3:305a BW aan (zie artikel I, onderdeel A).

Ook de binding aan de uitkomst van de collectieve actie heeft de Richtlijn uitgebreider geregeld dan de WAMCA. De WAMCA regelt een opt out voor consumenten die geen binding aan de uitkomst willen en een opt in voor buitenlandse consumenten die mee willen doen in de collectieve actie. De Richtlijn regelt ook dat consumenten niet in verschillende collectieve acties in verschillende lidstaten tegelijk mogen meedoen. Ook op dit punt vult het voorstel de WAMCA aan (zie ook de toelichting, artikelen II en III, onderdeel B, aanpassing van artikel 1018f Rv).

⁶ In 2017 respectievelijk 2021 is voor de Hoge Raad eerst voor vorderingsprocedures en daarna voor verzoekprocedures de Wet van 13 juli 2016 tot wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en de Algemene wet bestuursrecht in verband met vereenvoudiging en digitalisering van het procesrecht (Stb. 2016, 288) in werking getreden. Die wet verplicht tot elektronisch procederen en gebruikt een iets andere terminologie (bijv. procesinleiding in plaats van dagvaarding en verzoekschrift). Voor alle andere gerechten geldt de versie van Rechtsvordering Wet van 13 juli 2016 tot wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en de Algemene wet bestuursrecht in verband met vereenvoudiging en digitalisering van het procesrecht (Stb. 2016, 288) niet in werking is getreden.

Tot slot verplicht de Richtlijn tot ruimere informatie op de website van de organisatie over uitspraken in een collectieve actie. De WAMCA verplicht tot plaatsing in het register voor collectieve vorderingen en plaatsing op de website van de exclusieve belangenbehartiger van sommige uitspraken, maar niet van alle uitspraken. De Richtlijn verplicht elke organisatie, dus niet alleen een exclusieve belangenbehartiger, tot informatie over de uitkomst van elke collectieve actie op haar website. Het voorstel past de WAMCA ook op dit punt aan (zie ook de toelichting op artikel I, onderdeel A, onder 2, aanpassing van artikel 3:305a lid 2, onder d, sub 7 BW en artikelen II en III, onderdelen C en D, aanpassing van artikelen 1018h en 1018j Rv).

3.4 De lijst voor collectieve acties in een andere lidstaat (grensoverschrijdende acties)

Nederland mag bij grensoverschrijdende collectieve acties van buitenlandse organisaties die op de lijst staan in Nederland niet toetsen aan de Richtlijn-eisen. Daarop mogen alleen de regels uit de WAMCA die gaan over de vordering en over de procedure, van toepassing zijn. Het voorstel regelt dit. Zie artikel I, onderdeel B (aanpassing artikel 3:305c BW) en artikel II en III, onderdeel E (overeenkomstige toepassing WAMCA-procedure).

Voor de Nederlandse organisaties die op de lijst willen, zijn alle eisen van de Richtlijn voor grensoverschrijdende collectieve acties van toepassing. De eisen voor organisaties voor het instellen van een grensoverschrijdende acties in de Richtlijn zijn bijna helemaal dezelfde als de eisen voor organisaties in de WAMCA. De eisen in de Richtlijn die niet in de WAMCA staan, moet Nederland omzetten. Vooral de eis dat de organisatie al twaalf maanden actief is, stelt artikel 3:305a BW bewust niet. Onder de WAMCA mag een organisatie speciaal voor een bepaalde collectieve actie worden opgericht en meteen een vordering instellen. Ook de eis dat tegen een organisatie geen faillissementsaanvraag mag lopen en dat de organisatie haar algemene financieringsbronnen moet melden op haar website, sluiten minder goed aan bij de WAMCA-eisen. Deze eisen stelt het voorstel daarom alleen voor organisaties die op de lijst voor grensoverschrijdende acties willen in een afzonderlijk nieuw artikel 3:305e BW.

Dat artikel regelt ook de aanwijzing van Nederlandse organisaties door de Minister voor Rechtsbescherming. Zie ook de toelichting op artikel I, onderdeel C (nieuw artikel 3:305e BW).

3.5 Omzetting overige bepalingen

Voor de andere bepalingen in de Richtlijn is geen omzetting nodig. De procedurele eisen uit de Richtlijn staan voor een deel in de artikelen 1018c-1018m Rv. Voor een ander deel volgen zij uit de algemene regels van burgerlijk procesrecht (bijvoorbeeld de regel dat de verliezende partij wordt veroordeeld in de proceskosten, artikel 237 Rv en de toegang tot bewijsmiddelen, artikel 843a Rv).

De financiële steun van lidstaten aan organisaties in artikel 20 van de Richtlijn is in Nederland op twee manieren al geregeld. Voor de kosten van de organisatie is er de regeling dat de organisatie alle redelijke kosten vergoed krijgt als de rechter een collectieve schadeafwikkeling vaststelt (artikel 1018l lid 2 Rv). Daarnaast maakt Nederland gebruik van de mogelijkheid voor een organisatie om een bijdrage te vragen aan consumenten die mee willen doen aan de collectieve actie. Dit staat ook nu al in de WAMCA (artikel 3:305a lid 2, onder d, sub 8 BW).

3.6 Lidstaat opties

Op sommige punten laat de Richtlijn lidstaten een keuze. Lidstaten mogen dan zelf bepalen of zij een regel in hun nationale recht willen toepassen of niet. Deze keuzemogelijkheid heet 'lidstaatoptie'. Hierna staan de lidstaatopties in de Richtlijn en of Nederland gebruik maakt van deze optie.

Nederland heeft al de WAMCA. Voor alle lidstaat opties die ook al in de WAMCA staan, kiest dit voorstel daarom ook voor toepassing daarvan met de omzetting van deze richtlijn. Zie de transponeringstabel onder III voor de artikelen in de Richtlijn waarvoor dit geldt.

Sommige lidstaatopties wil Nederland niet toepassen omdat ze juist niet passen bij de WAMCA. Nederland wil bijvoorbeeld geen overheidsinstantie aanwijzen voor het instellen van binnenlandse collectieve acties (artikel 4 lid 7 Richtlijn). Ook komt er geen openbare gegevensbank van organisaties (artikel 14 lid 1 Richtlijn). Dit past niet bij het systeem van 'ad hoc' organisaties in de WAMCA. Nederland gaat op dit moment ook geen gebruik maken van de mogelijkheid om regels te stellen voor niet-uitgekeerde schadevergoedingen (artikel 9 lid 7 tweede zin Richtlijn). De regering wil eerst de ervaringen met de WAMCA afwachten. Daarin staat deze regel niet.

4. Gevolgen voor bedrijfsleven en burger en voor de rechterlijke macht

Het wetsvoorstel bevat geen regeldruk-effecten voor consumenten. De nalevingskosten voor het bedrijfsleven kunnen worden uitgesplitst in administratieve lasten en inhoudelijke nalevingskosten. Administratieve lasten zijn de kosten die het bedrijfsleven moet maken om te voldoen aan informatieverplichtingen jegens de overheid, die voortvloeien uit wet- en regelgeving. Het wetsvoorstel brengt geen administratieve lasten met zich. De inhoudelijke nalevingskosten bestaan uit andere kosten die het bedrijfsleven moet maken om aan de verplichtingen van nieuwe wet- en regelgeving te voldoen. [Het wetsvoorstel bevat geen inhoudelijke nalevingskosten, omdat de gevolgen van het voorstel buiten de definitie van nalevingskosten vallen.]

Het wetsvoorstel heeft naar verwachting geen gevolgen voor de werklast van de rechterlijke macht. Dit komt omdat de omzetting van de Richtlijn aansluit bij de bestaande wettelijke regeling van de WAMCA.

5. Financiële gevolgen

De uitvoeringsgevolgen van het voorstel zijn beperkt. Het beleggen van het contactpunt en de bevoegdheid tot aanwijzing van organisaties voor de lijst bij het ministerie van Justitie en Veiligheid kost maximaal 0,2 fte. Dit wordt opgelost binnen de begroting van JenV.

6. Advies en consultatie

[Dit wordt ingevuld na internetconsultatie.]

7. Overgangsrecht en inwerkingtreding

Het voorstel vult het overgangsrecht aan. De Richtlijn is alleen van toepassing op collectieve acties ingesteld op of na 25 juni 2023. Het voorstel moet daarom ook alleen van toepassing zijn op collectieve acties van op of na die datum.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel I (wijzigingen in Boek 3 BW)

Dit artikel bevat de wijzigingen in Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek (BW). In Boek 3 worden de Richtlijn-eisen voor het instellen van grensoverschrijdende collectieve acties omgezet voor Nederlandse organisaties die op de lijst willen. Daarnaast wordt in Boek 3 BW geregeld dat buitenlandse organisaties op de lijst in Nederland een collectieve actie kunnen instellen. Tot slot worden in Boek 3 BW de vereisten voor de financiering van een specifieke collectieve actie en voor de informatie over uitspraken omgezet.

Onderdeel A, wijziging artikel 3:305a BW

1. Aanvulling lid 2 onder c, financiële middelen

Voor de omzetting van artikel 10 lid 2 onder b Richtlijn wordt artikel 3:305a lid 2 onder c BW aangevuld. In artikel 10 stelt de Richtlijn eisen aan financiering door derden van een collectieve actie ter voorkoming van belangenconflicten. In het bijzonder vereist onderdeel b van het tweede lid van artikel 10 van de Richtlijn dat de collectieve actie niet wordt ingesteld tegen een verweerder die een concurrent is van de financier of tegen een verweerder waarvan de financier afhankelijk is.

Lid 2 onder c van artikel 3:305a BW vereist nu al dat een organisatie beschikt over voldoende middelen voor het financieren van de collectieve actie. Daarbij moet de zeggenschap over de collectieve actie in voldoende mate bij de organisatie liggen en dus niet bij de financier. Het voorstel voegt hieraan toe dat een financier geen collectieve actie mag financieren tegen zijn concurrent of tegen iemand van wie de financier afhankelijk is. Hoewel de Richtlijnbevestiging redeneert vanuit de collectieve actie en artikel 3:305a lid 2 onder c BW uitgaat van de financier, komen beide bepalingen inhoudelijk op hetzelfde neer. Bij de omzetting is ervoor gekozen de financier als uitgangspunt te nemen. Het ligt voor de hand dat een organisatie een collectieve actie tegen een bepaalde verweerder wil instellen en daarbij een financier zoekt. De organisatie kan dan financiering weigeren als de financier niet voldoet aan de eisen. De organisatie zal niet de keuze van de verweerder aanpassen aan de financier.

Als de rechter vaststelt dat sprake is van een ontoelaatbare financiering, moet hij volgens artikel 10 lid 3 Richtlijn passende maatregelen kunnen treffen, zoals de organisatie verplichten om de financiering in kwestie te weigeren of te wijzigen en, zo nodig, de procesbevoegdheid van de organisatie afwijzen of de collectieve actie niet-ontvankelijk verklaren. Het is niet nodig om deze passende maatregelen om te zetten. De rechter kan al deze maatregelen al toepassen binnen de bestaande regels van artikel 1018c lid 5 onder a Rv. Dat artikel regelt dat de rechter onder meer toetst of de organisatie aan alle ontvankelijkheidseisen van artikel 3:305a BW voldoet voordat hij tot inhoudelijke behandeling overgaat. Als dit niet zo is, verklaart de rechter de organisatie niet-ontvankelijk. Maar de rechter hoeft niet onmiddellijk daartoe over te gaan als de financiering door een derde niet op alle punten aan de eisen van artikel 3:305a lid 2 onder c BW voldoet. Hij kan ook een organisatie in gelegenheid stellen om alsnog aan de eisen te voldoen, bijvoorbeeld door de afspraken met de financier aan te passen of door een andere financier te zoeken die wel aan de eisen voldoet.

De directe financiering van een specifieke collectieve actie door iemand die op dezelfde markt actief is als de verweerder, impliceert volgens de Richtlijn een belangenconflict. Een concurrent zou een economisch belang bij het resultaat van de collectieve actie kunnen hebben dat niet overeenstemt met het belang van de consumenten voor wie in de collectieve actie wordt opgekomen.

Via de schakelbepaling van artikel 3:305c lid 2 BW is artikel 3:305a lid 2 onder c BW ook van toepassing op een collectieve actie ingesteld door een buitenlandse organisatie die is geplaatst op de lijst (zie hierna onderdeel B).

2. Aanvulling lid 2 onder d sub 7, uitspraken op website

Artikel 13 lid 1 onder c Richtlijn bepaalt dat organisaties informatie verstrekken, met name op hun website, over de resultaten van ingestelde collectieve acties. Dit wordt omgezet door een aanvulling in artikel 3:305a lid 2 onder d sub 7 BW. Deze bepaling verplicht organisaties nu al om op hun website informatie te plaatsen over de stand van zaken van lopende procedures. Het voorstel vult dit aan met de verplichting om ook de resultaten van deze procedures op de website te vermelden.

De verplichting geldt voor elke organisatie, niet alleen voor de exclusieve belangenbehartiger, zoals nu ingevolge Titel 14A Rv. Omdat meerdere organisaties een gelijksoortige collectieve actie kunnen instellen, kan dezelfde uitspraak dus op meerdere websites staan. De verplichting geldt voor toewijzende uitspraken en voor afwijzende uitspraken in een collectieve actie. Artikel 13 lid 1 onder c Richtlijn wordt voor een deel in Rechtsvordering omgezet. Zie daarvoor artikel II en III, onderdelen C en D.

Onderdeel B, wijziging artikel 3:305c BW

1. Wijziging lid 1, bevoegdheid buitenlandse organisaties

De wijziging van lid 1 is de omzetting van artikel 6 lid 1 Richtlijn. Dit artikel bepaalt dat organisaties die vooraf in de ene lidstaat op de lijst zijn geplaatst om grensoverschrijdende collectieve acties in te stellen, deze acties kunnen instellen bij een rechter in een andere lidstaat. Elke lidstaat stuurt een lijst met vooraf aangewezen organisaties naar de Commissie. De Commissie maakt vervolgens een samengestelde lijst openbaar. Alle organisaties die op deze lijst staan, kunnen een collectieve actie instellen in een andere lidstaat dan waar zij zijn aangewezen. Deze verplichting vloeide voor verbodsacties reeds voort uit de Inbreukrichtlijn. Met de Richtlijn gaat deze verplichting ook gelden voor collectieve schadevergoedingsacties.

De Richtlijn trekt de inbreukrichtlijn in met ingang van 25 juni 2023. Artikel 3:305c lid 1 BW wordt daarom gewijzigd in die zin dat de verwijzing naar de in te trekken Richtlijn bepaling wordt vervangen door een verwijzing naar artikel 5 lid 1 Richtlijn.

2. Wijziging lid 2, aanvullende eisen rechtsvordering

Door het beginsel van wederzijdse erkenning en artikel 6 lid 3 Richtlijn moet de rechter de lijst van organisaties aanvaarden als bewijs dat de buitenlandse organisatie beschikt over de procesbevoegdheid om een collectieve actie in te stellen in Nederland. De rechter mag dus niet (opnieuw) toetsen of de buitenlandse belangenbehartiger voldoet aan de aanwijzingscriteria van artikel 4 lid 3 Richtlijn. Verwacht kan worden dat deze organisaties in de regel aan die criteria zullen voldoen omdat de aanwijzingscriteria zijn getoetst in de eigen lidstaat. Die lidstaat beoordeelt ook elke vijf jaar of de organisatie nog steeds aan deze criteria voldoet.

Dit betekent ook dat Nederland niet langer alle eisen uit de WAMCA mag toepassen op buitenlandse organisaties. De rechter mag niet de WAMCA-eisen voor organisaties toetsen, maar alleen de WAMCA-eisen voor de specifieke collectieve actie. De eisen voor de concrete vordering kunnen niet vooraf bij de aanwijzing door de andere lidstaat worden getoetst. De Richtlijn maakt dit duidelijk in artikel 6 lid 3. Daar staat dat de rechter in een specifiek geval na kan gaan of het statutaire doel van de organisatie het instellen van een collectieve actie toelaat. Dit stond al in artikel 3:305c lid 1 BW en blijft gehandhaafd.

Daarnaast regelt artikel 10 Richtlijn expliciet dat de rechter de financiering van elke collectieve actie moet toetsen. Dit geldt dus ook voor een collectieve actie van een buitenlandse organisatie in Nederland. Het gewijzigde lid 2 van artikel 3:305c BW regelt dit door de artikel 3:305a lid 2 onder c BW (voldoende middelen) van toepassing te verklaren op een collectieve actie van een buitenlandse organisatie in Nederland.

Ook verwijst het gewijzigde lid 2 van artikel 3:305c BW naar de overige eisen die betrekking hebben op de rechtsvordering. Zo verwijst artikel 3:305c lid 2 BW naar sub 7 en 8 van artikel 3:305a lid 2 onder d BW. Sub 7 regelt (na wijziging) het plaatsen op de website van de stand van zaken van lopende procedures en hun resultaten. Dit gaat ook om de uitspraken in de collectieve actie die de buitenlandse organisatie in Nederland instelt. Sub 8 regelt dat de organisatie op haar website inzicht moet geven in een eventuele bijdrage die zij vraagt van de consumenten voor wie zij opkomt in de collectieve actie. Omdat deze bijdragen meestal betrekking hebben op een specifieke collectieve actie, kan de rechter die toetsen in het kader van artikel 1018b lid 5 onder a Rv. Gaat het echter om bijvoorbeeld een standaard jaarlijkse bijdrage die los staat van een specifieke collectieve actie, dan is toetsing daarvan door de rechter niet mogelijk als het gaat om een buitenlandse organisatie. In dat geval moet de aanwijzende lidstaat dit toetsen bij de aanwijzing van de organisatie (zie ook hierna onderdeel C).

Verder verwijst het voorgestelde artikel 3:305c lid 2 naar lid 3, onder b en c van artikel 3:305a BW. Onderdeel b bevat het vereiste dat de collectieve vordering een voldoende nauwe band met de Nederlandse rechtssfeer heeft. Onderdeel c ziet op het voorafgaand overleg voordat een collectieve actie mag worden ingesteld. Een organisatie heeft voldoende geprobeerd te schikken als zij twee weken na haar verzoek tot overleg de collectieve actie instelt. Deze overlegverplichting staat al in de WAMCA. Dit is ook een omzetting van de lidstaatoptie van artikel 8 lid 4, eerste en tweede volzin Richtlijn. Ook deze beide vereisten gaan over de concrete collectieve actie. Daarom mag de rechter hieraan ook toetsen als een buitenlandse organisatie in Nederland een collectieve actie instelt.

Lid 2 van artikel 3:305c BW verwijst verder naar artikel 3:305a lid 4 BW. Lid 4 van 3:305a BW bepaalt dat de organisatie de rechter ook kan vragen om de verweerder te veroordelen tot het openbaar maken van de uitspraak. Artikel 8 lid 2 onder b Richtlijn staat toe dat lidstaten deze maatregel in hun nationale recht regelen. Ook deze bepaling ziet op de concrete collectieve actie en is daarom ook van toepassing op een collectieve actie van een buitenlandse organisatie.

3. Schrapping lid 3, aanwijzing voor grensoverschrijdende acties

Het vervallen van lid 3 hangt samen met het invoegen van artikel 3:305e BW voor de aanwijzing van Nederlandse organisaties voor de lijst (zie hierna onderdeel C).

Onderdeel C, invoeging artikel 3:305e BW

Algemeen: aanwijzing Nederlandse organisaties voor grensoverschrijdende acties

Artikel 3:305e BW zet artikel 4 leden 2 en 3, artikel 5 lid 1 en artikel 13 lid 1 Richtlijn om. Het artikel vervangt het vervallen artikel 3:305c lid 3 BW. Artikel 4 leden 2 en 3 Richtlijn bepaalt dat organisaties de eigen lidstaat kunnen verzoeken aangewezen te worden als organisatie voor het kunnen instellen van grensoverschrijdende collectieve acties. De lidstaat wijst een organisatie op haar verzoek aan als zij voldoet aan de eisen in artikel 4 lid 3 Richtlijn. De lidstaat zet de organisatie op een lijst die naar de Europese Commissie gaat (artikel 5 lid 1 Richtlijn). Artikel 13 lid 1 Richtlijn verplicht organisaties om al hun collectieve acties en de resultaten daarvan op een website openbaar te maken.

Door de overeenkomsten tussen de eisen van WAMCA en van de Richtlijn kunnen alle eisen voor organisaties uit de WAMCA ook van toepassing zijn om de eisen uit de Richtlijn voor grensoverschrijdende collectieve acties om te zetten. Artikel 3:305e lid 2 BW verklaart daarom alle eisen voor de organisatie in artikel 3:305a BW ook van toepassing op Nederlandse organisaties voor grensoverschrijdende collectieve acties. De eisen in de Richtlijn die niet terug te vinden zijn in de WAMCA voegt artikel 3:305e BW afzonderlijk toe.

De eisen in artikel 3:305a BW voor de concrete collectieve actie (artikel 3:305a lid 2 onder c (voldoende middelen), lid 3 onder b (nauwe band) en c (overlegverplichting) en lid 4 (openbaarmaking uitspraak) BW) zijn niet van toepassing verklaard. Artikel 3:305e BW is voor Nederlandse organisaties voor grensoverschrijdende collectieve acties daarmee het spiegelbeeld van artikel 3:305c BW over de collectieve acties van buitenlandse organisaties in Nederland. Een paar bepalingen (artikel 3:305a lid 2 onder d sub 7 en 8 BW) gaan over de organisatie en over de collectieve actie zelf. Die bepalingen zijn van toepassing verklaard op collectieve acties van buitenlandse organisaties in Nederland en op Nederlandse organisaties voor grensoverschrijdende collectieve acties.

Uit het opschrift van de Richtlijn blijkt dat de reikwijdte van de Richtlijn zich uitstrekt tot de landen die bij de Europese Economische Ruimte (EER) horen. Een grensoverschrijdende collectieve actie kan dus worden ingesteld in en vanuit één van de lidstaten van de Europese Unie en in Liechtenstein, Noorwegen en IJsland. Deze territoriale reikwijdte van collectieve acties is geïmplementeerd in artikel 3:305e BW.

Hierna volgt voor de verschillende eisen in de Richtlijn hoe deze met toepassing van de WAMCA zijn omgezet en welke eisen afzonderlijk zijn geregeld in artikel 3:305e BW.

Lid 1 artikel 3:305e BW: het verzoek tot aanwijzing

Lid 1 bepaalt dat een stichting of vereniging met volledige rechtsbevoegdheid de Minister voor Rechtsbescherming kan verzoeken aangewezen te worden voor het instellen van een collectieve actie in een andere lidstaat. Hiermee zijn artikel 4 lid 3, aanhef en gedeeltelijk artikel 4 lid 3 onderdeel a Richtlijn omgezet. De aanhef van artikel lid 3 Richtlijn eist dat lidstaten een organisatie *op haar verzoek* aanwijzen. Onderdeel a eist dat de organisatie een rechtspersoon is die is opgericht overeenkomstig het nationaal recht van de lidstaat van aanwijzing. Met de eis dat alleen 'een stichting of vereniging met volledige rechtsbevoegdheid met zetel in Nederland' een verzoek tot aanwijzing voor grensoverschrijdende collectieve acties kan doen, is hieraan voldaan.

Lid 2 artikel 3:305e BW: de eisen voor aanwijzing

Lid 2 van artikel 3:305e BW is de omzetting van de eisen in artikel 4 lid 3, aanhef en onder a (gedeeltelijk) en b tot en met f Richtlijn voor Nederlandse organisaties voor grensoverschrijdende collectieve acties. Lid 2 bepaalt daartoe dat de Minister voor Rechtsbescherming een Nederlandse organisatie aanwijst voor grensoverschrijdende collectieve acties als de organisatie voldoet aan de voorwaarden. Die voorwaarden zijn in elk geval de WAMCA-eisen voor de organisatie (artikel 3:305a, lid 2, met uitzondering van onderdeel c, lid 3, onderdeel a, en lid 5 BW). Daarnaast moet uit de informatie op haar website ook blijken dat de organisatie voldoet aan de eisen a tot en met c van lid 2 van artikel 3:305e BW zelf.

Naast het zijn van een geldig opgerichte rechtspersoon eist onderdeel a van artikel 4 lid 3 Richtlijn ook nog dat de organisatie voor het verzoek om aanwijzing al twaalf maanden openbaar actief is geweest op het gebied van het beschermen van consumentenbelangen. Onderdeel b eist dat uit de statuten van de organisatie blijkt dat zij een legitiem belang heeft bij de bescherming van consumentenbelangen zoals bepaald in bijlage I bij de Richtlijn. Artikel 3:305e lid 2, aanhef en onder a BW zet deze beide eisen om in het Nederlandse recht. Daarin is ook de brede definitie van 'consument' uit artikel 3 onder 1 Richtlijn verwerkt. Dit omdat het begrip consument in de Richtlijn een eigen betekenis kent die enigszins afwijkt van het begrip consument zoals dat in Nederland in het algemeen wordt gebruikt. De eis in onderdeel a dat de organisatie al twaalf maanden actief is, is ook een invulling van de eis in de WAMCA dat een organisatie beschikt over voldoende ervaring en deskundigheid (artikel 3:305a lid 2 onder e BW). Die bepaling is daarom in artikel 3:305e lid 2 (aanhef) ook van toepassing verklaard op Nederlandse organisaties voor grensoverschrijdende collectieve acties.

Onderdeel c van artikel 4 lid 3 Richtlijn eist dat de organisatie geen winstoogmerk heeft. Artikel 3:305e lid 2 (aanhef) zet deze eis om door artikel 3:305a lid 2 onder d, sub 1 en sub 6, en lid 3 onder a BW van toepassing te verklaren op Nederlandse organisaties voor grensoverschrijdende collectieve acties. Sub 1 regelt dat de statuten op de website van de organisatie staan. Sub 6 regelt dat de doelstellingen en werkwijzen van de organisatie op haar website staan. Het ontbreken van een winstoogmerk blijkt waarschijnlijk al uit de statuten van de organisatie. Als dat onvoldoende is, blijkt dit in elk geval ook uit de doelstellingen en werkwijzen van de organisatie. Artikel 3:305a lid 3 onder a BW bepaalt dat de bestuurders betrokken bij de oprichting van de organisatie, en hun opvolgers, geen rechtstreeks of middellijk winstoogmerk hebben, dat via de organisatie wordt gerealiseerd.

Onderdeel d van artikel 4 lid 3 Richtlijn eist dat de organisatie niet failliet is verklaard en dat geen faillissement is aangevraagd. Deze eis staat niet zo uitdrukkelijk in de WAMCA. In de praktijk kan een failliete organisatie geen collectieve actie instellen. Voor de volledigheid is deze eis omgezet in artikel 3:305e lid 2, aanhef en onder b BW. Hoewel de Richtlijn de termen 'insolventieprocedure' en 'insolvent' hanteert, wordt in dit artikel aangesloten bij de in Nederland gebruikelijke termen 'faillietverklaring' en 'faillissement'. Inhoudelijk bestaat geen verschil tussen de twee termen.

Onderdeel e van artikel 4 lid 3 Richtlijn bepaalt dat de organisatie beschikt over procedures die voorkomen: 1) beïnvloeding door personen die geen consumenten zijn, met name handelaren, en die een economisch belang hebben bij het instellen van een collectieve actie, en 2) belangenconflicten tussen haar eigen belangen, die van haar financiers en de consumentenbelangen. Het voorkomen van beïnvloeding en van belangenconflicten is ook het doel van een aantal eisen in de WAMCA. Voor de omzetting hiervan verklaart artikel 3:305e lid 1 BW daarom deze eisen van toepassing op Nederlandse organisaties voor grensoverschrijdende collectieve acties. Het gaat om de aanhef en onderdelen a, b, en d van lid 2, onderdeel a van lid 3 en lid 5 van artikel 3:305a BW. Deze bepalingen komen op het volgende neer.

Artikel 3:305a lid 2 BW bepaalt dat de rechtspersoon beschikt over een toezichthoudend orgaan (onder a) en over mechanismen voor vertegenwoordiging van de groep consumenten in de besluitvorming van de organisatie (onder b). Deze twee onderdelen dragen bij aan de onafhankelijkheid van een organisatie en aan het voorkomen van ontoelaatbare beïnvloeding van de organisatie. Artikel 3:305a lid 2 onder d (sub 1 tot en met 6) BW verplicht de organisatie een algemeen toegankelijke website te hebben met daarop alle belangrijke informatie over de organisatie. Zo bepalen sub 1 en 2 dat de statuten en de bestuursstructuur van de organisatie op haar website inzichtelijk moeten zijn. Op die manier is in te zien welke personen deel uitmaken van het bestuur en of zij onafhankelijk zijn of niet. Ook de jaarlijkse verantwoording van het toezichthoudend orgaan over het door hem uitgevoerde toezicht (sub 3), de bezoldiging van bestuurders en de leden van het toezichthoudend orgaan (sub 5) en de doelstellingen en werkwijzen van de organisatie (sub 6) staan op de website. Bestuurders van de organisatie mogen geen winstoogmerk hebben (artikel 3:305a lid 3 onder a BW). En de organisatie moet een bestuursverslag maken (artikel 3:305a lid 5 BW) en het laatst vastgestelde bestuursverslag op de website zetten (artikel 3:305a lid 2 onder d sub 4). Al deze *governance*-eisen voor de organisatie zijn waarborgen om ontoelaatbare beïnvloeding en belangenconflicten te voorkomen.

Onderdeel f eist dat uit de informatie op de website moet blijken dat de organisatie voldoet aan de in onderdelen a tot en met e van artikel 4 lid 3 Richtlijn genoemde eisen. Ook haar financieringsbronnen in het algemeen en de organisatie-, bestuurs- en lidmaatschapsstructuur, het statutaire doel en haar activiteiten en moeten op de website staan.

Artikel 3:305e lid 2 BW regelt in onderdeel a dat openbaar is dat de organisatie twaalf maanden de belangen van consumenten heeft behartigd (artikel 4 lid 3 onder f jo a

Richtlijn). Onderdeel b van artikel 3:305e lid 2 regelt dat de openbaar is dat de organisatie niet failliet is en er geen faillissement is aangevraagd (artikel 4 lid 3 onder f jo d Richtlijn).

De verplichte informatie op de website over de financieringsbronnen in het algemeen van onderdeel f van artikel 4 lid 3 Richtlijn wordt omgezet door toepasselijkheid van artikel 3:305a lid 2 onder d sub 8 BW en door een nieuw artikel 3:305e lid 2, aanhef en onder c BW. Subonderdeel 8 gaat over informatie op de website over de bijdrage die de organisatie van consumenten vraagt. Vraagt de organisatie een standaard jaarlijkse bijdrage die los staat van een specifieke collectieve actie, dan valt dit onder de financieringsbronnen in het algemeen. Een organisatie kan ook andere algemene financieringsbronnen hebben, zoals een overheidssubsidie. Ook daarover moet de organisatie volgens de Richtlijn informatie op de website geven. Daarom regelt het voorgestelde artikel 3:305e lid 2, aanhef en onder c BW deze verplichting ook.

De informatie over de overige punten genoemd in artikel 4 lid 3 onder f Richtlijn wordt openbaar door de verwijzing naar artikel 3:305a lid 2 onder d BW. Subonderdelen 1 tot en met 6 van artikel 3:305a lid 2 onder d BW gaan over de informatie over het voldoen aan de eisen a tot en met e van artikel 4 lid 3 Richtlijn, de organisatie- en bestuursstructuur, het statutaire doel en haar activiteiten. Subonderdeel 9 regelt de informatie over de aansluiting bij de organisatie door consumenten en de beëindiging daarvan. Dit komt overeen met de informatie over lidmaatschapsstructuur in de Richtlijn en is daarvan de omzetting.

Artikel 3:305e lid 2 BW verklaart ook subonderdeel 7 van artikel 3:305a lid 2 onder d BW van toepassing op Nederlandse organisaties voor grensoverschrijdende acties. Het gewijzigde subonderdeel 7 (zie artikel I, onderdeel A van dit voorstel) verplicht tot een overzicht op de website van de stand van zaken in lopende procedures en de resultaten daarvan. Dit onderdeel implementeert artikel 13 lid 1 Richtlijn, dat bepaalt dat organisaties informatie verstrekken, met name op hun website, over de collectieve acties die zij hebben besloten in te stellen bij een rechter, de stand van zaken van de collectieve acties die zij reeds hebben ingesteld en de resultaten daarvan.

Lid 3 artikel 3:305e BW: de lijst

Indien een instantie die een verzoek heeft ingediend als bedoeld in artikel 3:305e BW voldoet aan deze criteria, verplicht artikel 4 lid 3 Richtlijn dat de lidstaat die organisatie aanwijst als bevoegde instantie voor het instellen van collectieve acties in een andere lidstaat. Artikel 5 lid 1, eerste volzin Richtlijn bepaalt vervolgens dat de lidstaten de Commissie de lijst met bevoegde instanties, met inbegrip van de naam en het statutaire doel van die instanties mededeelt. Dit wordt geïmplementeerd in lid 3 van artikel 3:305e BW.

Lid 4 artikel 3:305e BW: grondslag voor nadere regels aanwijzing of intrekking daarvan

Artikel 3:305e lid 4 BW bepaalt tot slot dat bij algemene maatregel van bestuur regels kunnen worden gesteld voor het verlenen van een aanwijzing, de intrekking of de duur van de aanwijzing. De Richtlijn regelt niet alleen dat lidstaten organisaties aanwijzen en op een lijst plaatsen voor grensoverschrijdende collectieve acties (artikel 4 lid 3 en artikel 5 lid 1 Richtlijn). Artikel 5 leden 3 en 4 Richtlijn bepalen dat lidstaten ook ten minste elke vijf jaar de aangewezen organisaties opnieuw beoordelen en toetsen of zij nog steeds voldoen aan de eisen uit artikel 4 lid 3 Richtlijn (geïmplementeerd in artikel 3:305e BW). Ook moet Nederland dit toetsen als de Europese Commissie of een andere lidstaat dit verzoekt. Zo nodig trekt de Minister voor Rechtsbescherming de aanwijzing in. Dan verliest de organisatie haar status voor grensoverschrijdende collectieve acties. Lid 4 van artikel 3:305e BW biedt een grondslag voor het stellen van nadere regels hiervoor. Bijvoorbeeld voor welke stukken een organisatie moet aanleveren bij een verzoek om aanwijzing.

Artikel II en III (wijzigingen in Titel 14A, derde Boek Rv)

Deze artikelen bevatten de wijzigingen in Titel 14A (van rechtspleging in zaken betreffende een collectieve actie en collectieve schadeafwikkeling) Rv voor versie van Rechtsvordering die geldt alle gerechten, met uitzondering van de Hoge Raad (artikel II) en de versie van rechtsvordering die geldt voor de Hoge Raad (Artikel III). In deze titel worden de bepalingen geïmplementeerd die betrekking hebben op het instellen en afwickelen van een collectieve actie.

Onderdeel A, wijziging artikel 1018b Rv

Lid 1, reikwijdte

Artikel 1018b Rv geeft de reikwijdte van Titel 14A aan. Lid 1 van dit artikel bepaalde dat Titel 14A van toepassing is op procedures over een vordering als bedoeld in artikel 3:305a BW (binnenlandse collectieve acties) en 3:305c BW (grensoverschrijdende collectieve acties). Inwerkingtreding van de Richtlijn heeft tot gevolg dat Titel 14A niet langer een op een van toepassing is op collectieve acties als bedoeld in artikel 3:305c BW. Om die reden vervalt de verwijzing in artikel 1018b Rv naar artikel 3:305c BW. In plaats daarvan wordt aan Titel 14A artikel 1018n Rv toegevoegd waarin de reikwijdte voor collectieve acties als bedoeld in artikel 3:305c BW wordt geregeld (zie hierna onderdeel E). Het gevolg hiervan is dat Titel 14A Rv in zijn geheel slechts van toepassing is op collectieve acties als bedoeld in artikel 3:305a BW.

Onderdeel B, wijziging artikel 1018f Rv

1 en 2. Leden 1 en 5, geen dubbele vertegenwoordiging

In leden 1 en 5 van artikel 1018f Rv wordt artikel 9 lid 4, eerste volzin Richtlijn omgezet. In de Richtlijn bepaling is geregeld dat consumenten die uitdrukkelijk of stilzwijgend te kennen hebben gegeven dat zij in een collectieve actie vertegenwoordigd willen worden, niet vertegenwoordigd kunnen worden in andere collectieve actie op dezelfde grond en tegen dezelfde handelaar. Ook kunnen consumenten in dat geval niet zelf een individuele vordering op dezelfde grond tegen dezelfde handelaar instellen. Onderscheid moet worden gemaakt tussen twee of meer collectieve acties die in Nederland worden ingesteld en twee of meer collectieve acties die in Nederland en in een andere lidstaat worden ingesteld. Ook moeten Nederlandse consumenten en buitenlandse consumenten worden onderscheiden.

Voor gelijksoortige collectieve acties die allemaal in Nederland worden ingesteld, kan een samenloop tussen collectieve acties niet plaatsvinden. Dit komt doordat de rechter één exclusieve belangenbehartiger aanwijst als meerdere organisaties een collectieve actie instellen voor dezelfde gebeurtenis. Uit artikel 1018e Rv volgt dat de rechter uit meerdere eisers voor dezelfde gebeurtenis de meest geschikte eiser aanwijst als exclusieve belangenbehartiger. De exclusieve belangenbehartiger behartigt de belangen van alle personen in de nauw omschreven groep van consumenten. Op die manier kan een belangenbehartiger niet apart van die procedure een gelijksoortige collectieve actie instellen. Consumenten voor wie een collectieve actie is ingesteld, kunnen dus ook niet meer dan één keer kunnen worden vertegenwoordigd voor dezelfde gebeurtenissen.

In meer algemene zin bepaalt artikel 3:303 BW dat zonder voldoende belang niemand een rechtsvordering toekomt. Dit houdt ook in dat een tweede eiser geen collectieve actie kan instellen voor consumenten waarvan de belangen reeds worden behartigd in een andere collectieve actie. Deze bepaling uit het BW geldt alleen voor Nederlandse consumenten en voor buitenlandse consumenten als Nederlands recht van toepassing is.

Een systeem van een exclusieve belangenbehartiger zoals wij dat in Nederland kennen, verplicht de Richtlijn niet. Het is dus mogelijk dat de belangen van consumenten voor dezelfde gebeurtenissen worden behartigd in zowel een binnenlandse collectieve actie als in een grensoverschrijdende collectieve actie. Nederlandse consumenten waarvoor al een collectieve actie in Nederland is ingesteld moeten uitdrukkelijk instemmen met de

vertegenwoordiging van hun belangen in een latere collectieve actie in een andere lidstaat (zie artikel 9 lid 3 Richtlijn). Dit artikel is omgezet in artikel 1018f lid 5 Rv (zie hierna 2 onder b).

Omdat ook andere lidstaten dit artikel omzetten in hun nationale recht, kan een Nederlandse consument niet in een collectieve actie in een andere lidstaat worden vertegenwoordigd als zijn zelfde belang al in een collectieve actie in Nederland wordt behartigd.

Een omgekeerde situatie is ook denkbaar: de Nederlandse consument heeft uitdrukkelijk ingestemd met vertegenwoordiging in een collectieve actie in een andere lidstaat en daarna wordt voor zijn zelfde belang een collectieve actie in Nederland ingesteld. In dat geval wordt het belang van die consument twee keer behartigd als hij niet uitdrukkelijk aangeeft niet vertegenwoordigd te willen worden in de Nederlandse collectieve actie (opt out). Om ook die situatie van dubbele vertegenwoordiging uit te sluiten wordt lid 1 van artikel 1018f Rv gewijzigd. Een collectieve actie heeft daardoor geen gevolg voor Nederlandse consumenten die al worden vertegenwoordigd in een collectieve actie voor hetzelfde belang in een andere lidstaat.

Tot slot regelt artikel 1018f lid 5 Rv dat een buitenlandse consument wiens belang in een collectieve actie in Nederland wordt behartigd, niet ook in een collectieve actie in zijn eigen lidstaat kan worden vertegenwoordigd. Buitenlandse consumenten die uitdrukkelijk hebben aangegeven vertegenwoordigd te willen worden in een collectieve actie in Nederland, moeten daarom verklaren dat zij niet in een gelijksoortige collectieve actie in een andere lidstaat worden vertegenwoordigd. Doen zij dit niet, dan heeft de collectieve actie in Nederland geen gevolg voor deze buitenlandse consumenten.

Voor de leesbaarheid van de bepaling is ervoor gekozen om een opsomming te formuleren met in lid 1 onder a de opt-out mogelijkheid voor Nederlandse consumenten en in lid 5 onder a de opt-in mogelijkheid voor buitenlandse consumenten. In onderdeel b van leden 1 en 5 is tot uitdrukking gebracht dat consumenten niet dubbel vertegenwoordigd kunnen zijn in een Nederlandse collectieve actie en een collectieve actie voor dezelfde schade in een andere lidstaat.

2. Lid 5, opt-out buitenlandse consumenten

Artikel 9 lid 3 Richtlijn wordt omgezet in artikel 1018f lid 5 Rv. De Richtlijn bepaalt dat buitenlandse consumenten alleen mee kunnen doen aan en gebonden worden door een collectieve actie in Nederland als zij daar uitdrukkelijk mee instemmen (een opt-insysteem). Deze bepaling staat al in artikel 1018f lid 5, eerste volzin Rv.

De tweede volzin van het vijfde lid van artikel 1018f Rv formuleert echter een uitzondering op deze opt-in regel. De rechter kan op verzoek van een partij bepalen dat ook buitenlandse consumenten worden gebonden door de collectieve actie, tenzij zij laten weten dat zij niet gebonden willen worden (opt-outsysteem). De Richtlijn staat die uitzondering niet toe. Om die reden wordt aan artikel 1018f lid 5 Rv toegevoegd dat de rechter deze uitzondering niet kan toepassen bij collectieve acties die binnen het toepassingsgebied van de Richtlijn vallen. Het gaat dan om collectieve acties voor inbreuken door handelaren op de in bijlage I van de Richtlijn bedoelde regelingen van Unierecht (en de omzetting daarvan in nationaal recht) die de collectieve belangen van consumenten (kunnen) schaden.

Onderdelen C en D

Artikelen 1018h, 1018j Rv, alle uitspraken openbaar

Artikel 13 lid 3 Richtlijn verplicht tot het informeren van consumenten over definitieve beslissingen waarbij de rechter een schikking goedkeurt of een collectieve schadevergoeding vaststelt. Lid 4 van dat artikel bepaalt dat dit ook geldt voor afwijzende

beslissingen. Artikel 1018h (leden 4 en 5) Rv en 1018j Rv regelen dat de exclusieve belangenbehartiger een goedgekeurde schikking of een uitspraak tot vaststelling van een collectieve schadevergoeding op de website plaatst en aantekent in het register. Ook moet de exclusieve belangenbehartiger door toepasselijkheid van artikel 1018f Rv hierop, deze goedgekeurde schikking of collectieve schikking meedelen of aankondigen aan de groep consumenten voor wie de collectieve actie is ingesteld. De rechter kan ook bepalen dat de verweerder dit moet doen. Artikel 13 lid 3 Richtlijn is daarmee al omgezet.

De artikelen 1018h en 1018j regelen niet dat de exclusieve belangenbehartiger ook de weigering een schikking goed te keuren en het afwijzen van een collectieve schadevergoeding op hun website moeten plaatsen, in het register moeten aantekenen en de groep consumenten daarover informeert. De toevoeging in artikel 1018h, vierde en vijfde lid 'of de weigering daarvan' regelt dit voor de schikking. De toevoeging in artikel 1018j 'of is geweigerd' regelt dit voor de uitspraak waarbij een collectieve schadevergoeding is vastgesteld. Daarmee is ook artikel 13 lid 4 Richtlijn omgezet.

Onderdeel E, toevoeging artikel 1018n Rv

Lid 1, schakelbepaling grensoverschrijdende collectieve vorderingen

De Richtlijn brengt mee dat de reikwijdte van Titel 14A Rv voor collectieve acties van buitenlandse organisaties (artikel 3:305c lid 1 BW) te ruim is. Artikel 1018c lid 1 onder d en lid 5 onder a Rv verwijst nu naar artikel 3:305a leden 1 tot en met 3 BW voor het toetsen van de ontvankelijkheid en inhoudelijke behandeling van de collectieve vordering. Om dit richtlijnconform te maken, moet alleen worden verwezen naar de eisen uit artikel 3:305a BW die artikel 3:305c lid 2 BW van toepassing verklaart op collectieve acties van buitenlandse organisaties. Bij een collectieve actie van een buitenlandse organisatie moet de verwijzing in artikel 1018c naar artikel 3:305a leden 1 tot en met 3 BW, worden gelezen als een verwijzing naar artikel 3:305a lid 2 onder c en d, aanhef en sub 7 en 8, lid 3 onder b en c en lid 4 BW.

Lid 2, lijst bevoegde instanties

De Richtlijn regelt in artikel 6 lid 1 dat organisaties een collectieve actie kunnen instellen. Aanwijzing van een Nederlandse organisatie in een Nederlandse collectieve actie, gebeurt in de procedure door de rechter (zie algemeen deel, paragraaf 2.2.1). Bij een buitenlandse organisatie die een collectieve actie wil instellen in Nederland, mag dit alleen als die organisatie op een lijst voor grensoverschrijdende collectieve acties staat. De rechter moet kunnen nagaan of een buitenlandse eiser inderdaad op deze lijst staat en dus procesbevoegdheid heeft. Daarom moet de eiser dit vermelden in de dagvaarding. Dit is geregeld in het artikel 1018n lid 2 Rv.

Artikel IV en V en VI (overgangsrecht)

Artikel III regelt het overgangsrecht voor de wijzigingen in het BW. Artikelen 22 en 24 Richtlijn harmoniseren het overgangsrecht. De lidstaten moeten de bepalingen van de Richtlijn, zoals omgezet in het nationale recht, vanaf 25 juni 2023 toepassen. De bepalingen zijn van toepassing op collectieve acties die op of na 25 juni 2023 zijn ingesteld. Het nieuwe lid 3 van artikel 119a in de Overgangswet nieuw BW implementeert artikel 22 Richtlijn, voor het overgangsrecht van Boek 3 BW. Voor collectieve acties die voor 25 juni 2023 zijn ingesteld, blijven de oude artikelen 3:305a en 3:305c BW gelden. Ook de leden 1 en 2 van artikel 119a van de overgangswet wordt daarom aangepast. Collectieve acties die zijn ingesteld voor de inwerkingtreding van de gewijzigde artikelen 3:305a, 3:305c en het nieuwe artikel 3:305e BW, blijven onder het voor die datum geldende regime vallen.

Artikelen IV en V sluiten aan bij de Overgangswet nieuw BW en regelen het overgangsrecht wat betreft Rv.

Artikel VII Definitie versies Rechtsvordering

Artikel VIII en IX (inwerkingtreding en citeertitel)

Deze artikelen regelen de inwerkingtreding en de citeertitel. Artikel 24 Richtlijn, schrijft ten eerste dwingend voor dat de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen op 25 december 2022 moeten zijn vastgesteld. Ten tweede volgt uit artikelen 22 en 24 Richtlijn dat de bepalingen van toepassing zijn op collectieve acties die op of na 25 juni 2023 zijn ingesteld. Omdat de Richtlijn dwingend de vaststelling en toepassing van de bepalingen daarin voorschrijft, wordt afgeweken van de vaste verandermomenten (Ar 4.17 lid 5, uitzonderingsgrond d).

III. Transponeringstabel

Bepaling Richtlijn (EU) 2020/1828 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2020 betreffende representatieve vorderingen ter bescherming van de collectieve belangen van consumenten en tot intrekking van Richtlijn 2009/22/EG (PbEU 2020, L 409)	Bepaling in implementatieregeling of bestaande regeling: Toelichting indien niet geïmplementeerd of naar zijn aard geen implementatie behoeft	Omschrijving beleidsruimte	Toelichting op de keuze(n) bij de invulling van de beleidsruimte
Artikel 1 lid 1	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat deze bepaling het onderwerp en doel van de Richtlijn betreft	Geen	-
Artikel 1 lid 2, eerste volzin	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a lid 1 Burgerlijk Wetboek (BW)	Geen	-
Artikel 1 lid 2, tweede volzin	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a BW en artikel 3:305c BW Voor het overige: Artikel I, A wijziging artikel 3:305a BW en artikel I, B wijziging artikel 3:305c BW	Geen	-
Artikel 1 lid 2, derde volzin	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat de bepaling geen verplichtingen oplegt aan de lidstaten	Geen	-
Artikel 1 lid 3	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat geen keuze kan worden gemaakt omdat de krachtens	Geen	-

	Unierecht of nationaal recht beschikbare middelen ter bescherming van de collectieve belangen van consumenten hetzelfde systeem betreffen		
Artikel 2 lid 1	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a lid 1 BW en artikel 3:305c lid 1 BW Voor het overige: Artikel I, B wijziging artikel 3:305c BW en artikel I, C invoeging artikel 3:305e BW	Geen	-
Artikel 2 lid 2	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat de bepaling geen verplichtingen oplegt aan de lidstaten	Geen	-
Artikel 2 lid 3	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat de bepaling geen verplichtingen oplegt aan de lidstaten	Geen	-
Artikel 3, onder 1	Artikel I, C invoeging artikel 3:305e BW	Geen	-
Artikel 3, onder 2	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Geen	-
Artikel 3, onder 3	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Geen	-
Artikel 3, onder 4	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a lid 1 BW en artikel 3:305c lid 1 BW Voor het overige: Artikel I, C invoeging artikel 3:305e BW	Geen	-
Artikel 3, onder 5	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a lid 1 BW en artikel 3:305c lid 1 BW Voor het overige: Artikel I, C invoeging artikel 3:305e BW	Geen	-

Artikel 3, onder 6	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a BW	Geen	-
Artikel 3, onder 7	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305c lid 1 BW Voor het overige: artikel I, C invoeging artikel 3:305e BW	Geen	-
Artikel 3, onder 8	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Geen	-
Artikel 3, onder 9	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Geen	-
Artikel 3, onder 10	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Geen	-
Artikel 4 lid 1	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a lid 1 BW Voor het overige: artikel I, B wijziging artikel 3:305c BW en artikel I, C invoeging artikel 3:305e	Geen	-
Artikel 4 lid 2	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a lid 1 BW Voor het overige: artikel I, C invoeging artikel 3:305e BW	Mogelijkheid om instanties aan te wijzen als bevoegde instanties voor het instellen van binnenlandse representatieve vorderingen, grensoverschrijdende representatieve vorderingen, of beide	Artikel 3:305a, eerste lid, BW betreft het aanwijzen van bevoegde instanties voor het instellen van binnenlandse representatieve vorderingen en artikel 3:305e BW betreft het aanwijzen van bevoegde instanties voor het instellen van grensoverschrijdende representatieve vorderingen
Artikel 4 lid 3, onder a	Artikel I, C invoeging artikel 3:305e BW jo. artikel 3:305a lid 2, onder d, sub 1 en 4 en onder e BW	Geen	-
Artikel 4 lid 3, onder b	Artikel I, C invoeging artikel 3:305e BW jo. artikel 3:305a lid 2, onder d, sub 1 BW	Geen	-
Artikel 4 lid 3, onder c	Artikel I, C invoeging artikel 3:305e BW jo. artikel 3:305 lid 2,	Geen	-

	onder d, sub 1 en 6 en lid 3, onder a BW		
Artikel 4 lid 3, onder d	Artikel I, C invoeging artikel 3:305e BW	Geen	-
Artikel 4 lid 3, onder e	Artikel I, C invoeging artikel 3:305e BW jo. en artikel 3:305a lid 2, onder a, b en d, aanhef sub 2 tot en met 6, lid 3, onder a en lid 5 BW	Geen	-
Artikel 4 lid 3, onder f	Artikel I, C invoeging artikel 3:305e BW jo. artikel I, A wijziging artikel 3:305a BW en artikel 3:305a lid 2, onder d BW	Geen	-
Artikel 4 lid 4	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a BW (zie algemeen deel, paragraaf 3.4)	Geen	-
Artikel 4 lid 5	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a BW	Mogelijkheid om de criteria genoemd in artikel 4 lid 3 Richtlijn ook te hanteren om instanties aan te wijzen die bevoegd zijn voor het instellen van binnenlandse representatieve vorderingen	Van deze mogelijkheid wordt gebruik gemaakt doordat het bestaande systeem van artikel 3:305a BW al voor een groot deel aansluit bij de criteria genoemd in de Richtlijn.
Artikel 4 lid 6	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a BW	Mogelijkheid om een instantie op haar verzoek op ad-hocbasis aanwijzen als een instantie die bevoegd is voor het instellen van een welbepaalde binnenlandse representatieve vordering, mits die instantie voldoet aan de criteria om als bevoegde instantie te worden aangewezen in het nationale recht	Van deze mogelijkheid wordt gebruik gemaakt door het bestaande artikel systeem van artikel 3:305a BW te handhaven (zie algemeen deel, paragraaf 2.2.1 en 3.6)
Artikel 4 lid 7	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat het een facultatieve bepaling betreft	Mogelijkheid om een overheidsinstantie aan te wijzen als instantie die bevoegd is voor het instellen	Nederland kent een dergelijk systeem niet en daarom wordt van deze mogelijkheid geen

		van representatieve vorderingen en te kunnen bepalen dat overheidsinstanties die reeds zijn aangewezen als bevoegde instantie in de zin van artikel 3 van Richtlijn 2009/22/EG, voor de toepassing van deze Richtlijn aangewezen blijven als bevoegde instantie	gebruikgemaakt (zie algemeen deel, paragraaf 3.6)
Artikel 5 lid 1, eerste alinea	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat de bepaling feitelijk handelen van de centrale overheid betreft zonder dat derden daarop aanspraak hoeven te kunnen maken (zie algemeen deel, paragraaf 2.2.1)	Geen	-
Artikel 5 lid 1, tweede alinea	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat de bepaling zich slechts richt tot de Commissie (zie algemeen deel, paragraaf 2.2.1)	Geen	-
Artikel 5 lid 2	Niet geïmplementeerd, bestaat recht in artikel 3:305a lid 7 BW (zie algemeen deel, paragraaf 2.2.1)	Geen	-
Artikel 5 lid 3	Artikel I, C invoeging artikel 3:305e BW	Geen	-
Artikel 5 lid 4 eerste en tweede volzin	Artikel I, C invoeging artikel 3:305e BW	Geen	-
Artikel 5 lid 4, derde volzin	Niet geïmplementeerd, bestaat recht in artikel 1018c leden 4 en 5 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv)	Geen	-
Artikel 5 lid 5, eerste volzin	Deels niet geïmplementeerd omdat de bepaling naar zijn aard geen implementatie behoeft omdat die feitelijk handelen van	Geen	-

	de centrale overheid betreft zonder dat derden daarop aanspraak hoeven te kunnen maken Voor het overige: Artikel I, C invoeging artikel 3:305e BW		
Artikel 5 lid 5, tweede volzin	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat de bepaling zich slechts richt tot de Commissie (zie algemeen deel, paragraaf 2.2.1)	Geen	-
Artikel 6 lid 1	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305c lid 1 BW Voor het overige: artikel I, B wijziging artikel 3:305c BW	Geen	-
Artikel 6 lid 2	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305c lid 1 BW jo. Titel 14A Rv Voor het overige: artikel I, B wijziging artikel 3:305c BW	Geen	-
Artikel 6 lid 3	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305c lid 1 BW Voor het overige: artikel I, B wijziging artikel 3:305c BW (zie algemeen deel, paragraaf 2.2.1 en artikelsgewijze toelichting, artikel I, onderdeel B)	Geen	-
Artikel 7 lid 1	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a lid 1 en artikel 3:305c lid 1 BW Voor het overige: artikel I, B wijziging artikel 3:305c BW	Geen	-
Artikel 7 lid 2	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in	Geen	-

	artikel 1018c lid 1, onder b Rv Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel 1018c lid 1, onder b Rv		
Artikel 7 lid 3	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018c lid 5, onder a, Rv Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel 1018c lid 5, onder a Rv	Geen	-
Artikel 7 lid 4	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a lid 1 en artikel 3:305c lid 1 BW Voor het overige: artikel I, B wijziging artikel 3:305c BW	Geen	-
Artikel 7 lid 5	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a lid 1 BW jo. Titel 14A Rv en artikel 3:305c lid 1 BW Voor het overige: artikel I, B wijziging artikel 3:305c BW jo. artikel II en III, E invoeging artikel 1018n Rv jo. Titel 14A Rv	Mogelijkheid om bevoegde instanties de mogelijkheid te bieden om stakingsmaatregelen en herstelmaatregelen te vorderen binnen één enkele representatieve vordering en te kunnen bepalen dat die maatregelen in één enkele beslissing worden opgenomen	Van deze mogelijkheden wordt gebruik gemaakt doordat dit systeem inherent is aan het Nederland burgerlijk procesrecht (zie algemeen deel, paragraaf 3.6)
Artikel 7 lid 6, eerste volzin	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018c Rv Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel 1018c Rv	Geen	-
Artikel 7 lid 6, tweede volzin	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018i lid 2, 1018j en 1018k Rv	Geen	-

	Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel 1018i lid 2, 1018j en 1018k Rv		
Artikel 7 lid 7	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018c lid 3 en 5 Rv Voor het overige: artikel II, E invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel 1018c lid 3 en 5 Rv	Geen	-
Artikel 8 lid 1, onder a	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 223 Rv	Geen	-
Artikel 8 lid 1, onder b	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a lid 1 en artikel 3:305c lid 1 BW Voor het overige: artikel I, B wijziging artikel 3:305c BW	Geen	-
Artikel 8 lid 2, onder a	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:302 BW	Mogelijkheid dat een definitieve maatregel een maatregel omvat waarbij wordt vastgesteld dat de praktijk een inbreuk vormt	Van deze mogelijkheid is gebruik gemaakt doordat Nederland de mogelijkheid kent van een declaratoir vonnis (zie algemeen deel, paragraaf 3.6)
Artikel 8 lid 2, onder b	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a lid 4 BW Voor het overige: artikel I, B wijziging artikel 3:305c BW jo. artikel 3:305a lid 4 BW	Mogelijkheid dat een definitieve maatregel een verplichting omvat om de beslissing over de maatregel volledig of gedeeltelijk bekend te maken in een vorm die de rechtbank of administratieve autoriteit passend acht, of een verplichting om een rechtzetting te publiceren	Van deze mogelijkheid is gebruik gemaakt dot het systeem van artikel 3:305a BW te handhaven (zie algemeen deel, paragraaf 3.6)
Artikel 8 lid 3	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in	Geen	-

	artikel 3:305a BW en artikel 1018c Rv Voor het overige: artikel I, B wijziging artikel 3:305c BW jo. artikel 3:305a BW en artikel II en III, E invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel 1018c Rv		
Artikel 8 lid 4, eerste alinea	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a lid 3, onder c BW Voor het overige: artikel I, B wijziging artikel 3:305c BW jo. artikel 3:305a lid 3, onder c BW	Mogelijkheid om bepalingen in te voeren of te handhaven op grond waarvan een bevoegde instantie een stakingsmaatregel uitsluitend kan vorderen na in overleg met de verweerder de verweerder te hebben gepoogd de inbreuk te doen staken, met een wachttijd van twee weken	Van deze mogelijkheid wordt gebruik gemaakt door het bestaande artikel systeem van artikel 3:305a BW te handhaven (zie algemeen deel, paragraaf 3.6 en artikelsgewijze toelichting artikel I, B, onder 2)
Artikel 8 lid 4, tweede alinea, eerste volzin	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat de bepaling feitelijk handelen van de centrale overheid betreft zonder dat derden daarop aanspraak hoeven te kunnen maken	Geen	-
Artikel 8 lid 4, tweede alinea, tweede volzin	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat de bepaling zich slechts richt tot de Commissie	Geen	-
Artikel 9 lid 1	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 7:20, artikel 7:21, artikel 7:22 en artikel 7:24 BW	Geen	-
Artikel 9 lid 2	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018f lid 1 en 5 Rv Voor het overige: artikel II en III, B wijziging artikel 1018f Rv en artikel II en III,	Geen	-

	E invoeging artikel 1018n jo. artikel 1018f lid 1 en 5 Rv jo. artikel II en III, B wijziging artikel 1018f Rv		
Artikel 9 lid 3	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018f lid 5 Rv Voor het overige: artikel II en III, B wijziging artikel 1018f Rv en artikel II en III, E invoeging artikel 1018n jo. artikel II en III, B wijziging artikel 1018f lid Rv	Geen	-
Artikel 9 lid 4, eerste volzin	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:303 BW en titel 14A Rv Voor het overige: Artikel II en III, B wijziging artikel 1018f Rv en artikel II en III, E invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel II en III, B wijziging artikel 1018f Rv en titel 14A Rv	Geen	-
Artikel 9 lid 4, tweede volzin	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:303 BW en artikel 6:96 BW	Geen	-
Artikel 9 lid 5	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018e en 1018i Rv Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel 1018e en 1018i Rv	Geen	-
Artikel 9 lid 6	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018i lid 2 Rv jo. artikel 7:907 lid 2, onder f BW Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel	Geen	-

	1018i lid 2 Rv jo. artikel 7:907 lid 2, onder f BW		
Artikel 9 lid 7, eerste volzin	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018j lid 1, derde volzin Rv Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n jo. artikel 1018j lid 1, derde volzin Rv	Geen	-
Artikel 9 lid 7, tweede volzin	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat het een facultatieve bepaling betreft	Mogelijkheid om regels vast te stellen over de bestemming van uitstaande herstelfondsen die niet binnen de vastgestelde termijn zijn opgevraagd	Van deze mogelijkheid is nog geen gebruik gemaakt gelet op de recente inwerkingtreding van de WAMCA (zie algemeen deel, paragraaf 3.6)
Artikel 9 lid 8	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018c Rv Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n jo. artikel 1018c Rv	Geen	-
Artikel 9 lid 9	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat de bepaling geen verplichtingen oplegt aan de lidstaten.	Geen	-
Artikel 10 lid 1	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a lid 2, onder c BW Voor het overige: artikel I, A wijziging artikel 3:305a BW en artikel I, B wijziging artikel 3:305c BW jo. artikel I, A wijziging artikel 3:305a en artikel 3:305a lid 2, onder c BW	Geen	-
Artikel 10 lid 2, onder a	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a lid 2, onder c BW	Geen	-

	Voor het overige: Artikel I, B wijziging artikel 3:305c BW jo. artikel 3:305a lid 2, onder c BW		
Artikel 10 lid 2, onder b	Artikel I, A wijziging artikel 3:305a BW en artikel I, B wijziging artikel 3:305c BW jo. artikel I, A wijziging artikel 3:305a BW	Geen	-
Artikel 10 lid 3, eerste volzin	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018c lid 5, onder a Rv Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n jo. artikel 1018c lid 5, onder a Rv	Geen	-
Artikel 10 lid 3, tweede volzin	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018c lid 1, onder d Rv jo. artikel 3:305a lid 2, onder c BW Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n jo. artikel 1018c lid 1, onder d Rv jo. artikel I, B wijziging artikel 3:305c BW jo. artikel 3:305a lid 2, onder c BW	Geen	-
Artikel 10 lid 4, eerste volzin	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018c lid 5, onder a Rv Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n jo. artikel 1018c lid 5, onder a Rv	Geen	-
Artikel 10 lid 4, tweede volzin	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 236 Rv	Geen	-
Artikel 11 lid 1, onder a	Deels niet geïmplementeerd,	Geen	-

	bestaand recht in artikel 1018h lid 1 Rv Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n jo. artikel 1018h lid 1 Rv		
Artikel 11 lid 1, onder b	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018g Rv Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n jo. artikel 1018g Rv	Geen	-
Artikel 11 lid 2, eerste volzin	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018h lid 1 Rv Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel 1018h lid 1 Rv	Geen	-
Artikel 11 lid 2, tweede volzin	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018h lid 2 Rv jo. artikel 7:907 lid 3 BW Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n jo. artikel 1018h lid 2 Rv jo. artikel 7:907 lid 3 BW	Geen	-
Artikel 11 lid 2, derde volzin	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018h lid 2 Rv jo. artikel 7:907 lid 3, onder b BW Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n jo. artikel 1018h lid 2 Rv jo. artikel 7:907 lid 3, onder b BW	Mogelijkheid om regels vast te stellen op grond waarvan rechtbanken of administratieve autoriteiten de goedkeuring van een schikking kunnen weigeren omdat zij oneerlijk is	Van deze mogelijkheid wordt gebruik gemaakt door het bestaande artikel systeem van artikel 3:305a BW te handhaven (zie algemeen deel, paragraaf 3.6)
Artikel 11 lid 3	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018h en 1018i Rv Voor het overige: artikel II en III, E	Geen	-

	invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel 1018h en 1018i Rv		
Artikel 11 lid 4, eerste alinea	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018h lid 3 Rv jo. artikel 7:908 lid 1 BW Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel 1018h lid 3 Rv jo artikel 7:908 lid 1 BW	Geen	-
Artikel 11 lid 4, tweede alinea	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018h lid 5 Rv (nieuw) jo. artikel 1018f Rv Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel 1018h lid 5 Rv (nieuw) jo. artikel 1018f Rv	Mogelijkheid om regels vast te stellen die aan individuele consumenten die bij een representatieve vordering en de daaruit voortvloeiende schikking betrokken zijn, de mogelijkheid te geven om te aanvaarden dan wel te weigeren dat zij door een schikking gebonden zijn	Van deze mogelijkheid wordt gebruik gemaakt door het bestaande systeem van artikel 1018h Rv te handhaven
Artikel 11 lid 5	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat de bepaling geen verplichtingen oplegt aan de lidstaten	Geen	-
Artikel 12 lid 1	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018l Rv jo. artikel 237 Rv Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel 1018l jo. artikel 237 Rv	Geen	-
Artikel 12 lid 2	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018l Rv jo. artikel 237 Rv Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel	Geen	-

	1018l jo. artikel 237 Rv		
Artikel 12 lid 3	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 237 lid 1 Rv	Geen	-
Artikel 13 lid 1, onder a	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a lid 2, onder d, sub 7 BW Voor het overige: artikel I, C invoeging artikel 3:305e BW jo. artikel 3:305a lid 2, onder d, sub 7 BW	Geen	-
Artikel 13 lid 1, onder b	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a lid 2, onder d, sub 7 BW Voor het overige: artikel I, C invoeging artikel 3:305e BW jo. artikel 3:305a lid 2, onder d, sub 7 BW	Geen	-
Artikel 13 lid 1, onder c	Artikel I, A, wijziging artikel 3:305a BW	Geen	-
Artikel 13 lid 2	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018f lid 3 Rv Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel 1018f lid 3 Rv	Geen	-
Artikel 13 lid 3, eerste alinea	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018h leden 4 en 5 Rv jo. 1018f lid 3 m.n. vijfde zin Rv en artikel 1018j Rv Voor het overige : artikel II en III, E invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel 1018h leden 4 en 5 Rv jo. 1018f lid 3 m.n. vijfde zin Rv en artikel 1018j Rv.	Geen	-
Artikel 13 lid 3, tweede alinea	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat het een	De lidstaten kunnen regels vaststellen voor het geval waarin de handelaar	Van deze mogelijkheid is geen gebruik gemaakt omdat het bestaande

	facultatieve bepaling betreft	informatie over de definitieve beslissing of de goedgekeurde beslissing alleen hoeft te verstrekken aan consumenten na een verzoek daartoe door de bevoegde instantie	systeem deze mogelijkheid niet kent (zie algemeen deel, paragraaf 3.6)
Artikel 13 lid 4	Artikel II en III, C invoeging in artikel 1018h leden 4 en 5, en D invoeging in artikel 1018j Rv voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel II en III, C invoeging in artikel 1018h leden 4 en 5 en D invoeging in artikel 1018j Rv	Geen	-
Artikel 13 lid 5	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018l lid 2 Rv Voor het overige: artikel II, E invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel 1018l lid 2 Rv	Geen	-
Artikel 14 lid 1	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a lid 7 BW	De lidstaten kunnen nationale elektronische gegevensbanken opzetten die publiek toegankelijk zijn via websites en die informatie verschaffen over bevoegde instanties die vooraf zijn aangewezen met als doel binnenlandse en grensoverschrijdende representatieve vorderingen in te stellen, alsook algemene informatie over aanhangige en afgesloten representatieve vorderingen	Van deze mogelijkheid wordt gebruik gemaakt door het bestaande systeem van artikel 3:305a BW te handhaven, voor zover het gaat om algemene informatie over aanhangige en afgesloten representatieve vorderingen (zie algemeen deel, paragraaf 3.6)
Artikel 14 lid 2	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat de bepaling feitelijk handelen van de centrale overheid	Geen	-

	betreft zonder dat derden daarop aanspraak hoeven te kunnen maken		
Artikel 14 lid 3	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat de bepaling zich slechts richt tot de Commissie	Geen	-
Artikel 14 lid 4	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat de bepaling zich slechts richt tot de Commissie	Geen	-
Artikel 15	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 152 Rv	Geen	-
Artikel 16 lid 1	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018f lid 1, tweede volzin Rv Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel 1018f lid 1, tweede volzin Rv	Geen	-
Artikel 16 lid 2	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018f lid 1, tweede volzin Rv Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel 1018f lid 1, tweede volzin Rv	Geen	-
Artikel 17 lid 1	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in Titel 14A Rv Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n Rv jo. Titel 14A Rv	Geen	-
Artikel 17 lid 2	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 254 Rv	Geen	-
Artikel 18	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in	Geen	-

	artikelen 21, 22 lid 1 en 843a Rv		
Artikel 19 lid 1	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 611a tot en met 611i Rv	Geen	-
Artikel 19 lid 2	Niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 611a tot en met 611i Rv (zie algemeen deel, paragraaf 2.2.7)	Geen	-
Artikel 20 leden 1 en 2	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 1018l lid 2 Rv Voor het overige: artikel II en III, E invoeging artikel 1018n Rv jo. artikel 1018l lid 2 Rv	Geen	-
Artikel 20 lid 3	Deels niet geïmplementeerd, bestaand recht in artikel 3:305a lid 2 onder d, aanhef en sub 8, BW Voor het overige: artikel I, B wijziging artikel 3:305e BW jo. artikel 3:305a lid 2, onder d, aanhef en sub 8 BW	De lidstaten kunnen regels vaststellen op grond waarvan het bevoegde instanties is toegestaan om van consumenten een vergoeding voor deelname aan een representatieve vordering te vragen	Van deze mogelijkheid wordt gebruik gemaakt door het bestaande systeem van artikel 3:305a BW te handhaven, voor zover het gaat om Nederlandse bevoegde instanties (zie algemeen deel, paragraaf 3.6)
Artikel 20 lid 4	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat de bepaling feitelijk handelen van de centrale overheid betreft zonder dat derden daarop aanspraak hoeven te kunnen maken en zich richt tot de Commissie	Geen	-
Artikel 21	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat deze bepaling de intrekking van Richtlijn 2009/22/EG betreft	Geen	-
Artikel 22 leden 1 tot en met 3	Artikel IV, wijziging artikel 119a Overgangswet Nieuw BW, artikel V en VI,	Geen	-

	overgangsbepalingen Rv		
Artikel 23 lid 1	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat de bepaling zich slechts richt tot de Commissie	Geen	-
Artikel 23 lid 2	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat de bepaling feitelijk handelen van de centrale overheid betreft zonder dat derden daarop aanspraak hoeven te kunnen maken	Geen	-
Artikel 23 lid 3	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat de bepaling zich slechts richt tot de Commissie	Geen	-
Artikel 24 lid 1	Artikel VIII	Geen	-
Artikel 24 lid 2	Behoeft naar zijn aard geen implementatie omdat de bepaling feitelijk handelen van de centrale overheid betreft zonder dat derden daarop aanspraak hoeven te kunnen maken	Geen	-
Artikel 25	Behoeft naar zijn aard geen implementatie, omdat deze bepaling de inwerkingtreding van de Richtlijn betreft	Geen	-
Artikel 26	Behoeft naar zijn aard omdat deze bepaling de adressaten betreft	Geen	-
Bijlage I	Behoeft naar zijn aard geen implementatie, wordt naar verwezen in artikel I, C invoeging artikel 305e BW en artikel II, B, wijziging artikel 1018f Rv	Geen	-

De Minister voor Rechtsbescherming,